

Eugeniusz Cherek

Ochotnicza Straż Pożarna
w Kasparusie

1932-2007

Kasparus - maj 2007 r.

„Ochotnicza Straż Pożarna z wielu względów jest doniosłym posterunkiem służby publicznej, uczy dyscypliny, posłuchu, karności, pogłębia w sercu poczucie obowiązku i poświęcenia, a w sztandarze swym widzi symbol jedności, bez której nie masz w społeczeństwie i państwie ładu, harmonii i poszanowania dla siły moralnej.”

Wstęp

Rozpaczliwe okrzyki: gore! Pali się - wpędzały zawsze ludzi w trwogę i rozpacz. Pożary pozbawiały dachu nad głową, dobytku, zagrażały życiu i zdrowiu. Były dla naszych przodków - podobnie jak dziś - jedną z najdotkliwszych klęsk. Ludzie prosili Boga: "Od powietrza, głodu, ognia i wojny - zachowaj nas Panie" Ogień towarzyszył człowiekowi od najdawniejszych czasów i od początku byt dla niego dobrodziejstwem. Ogrzewał prymitywne pomieszczenia mieszkalne, służył do oświetlania siedzib ludzkich, w późniejszych czasach przez wypalanie wielkich obszarów leśnych i karczowanie ich zdobywano tereny pod uprawę zbóż. Ogień otaczany jest czcią na całym świecie. Od czasów najdawniejszych przypisywano mu cechy ludzkie. Dawniej na wsiach uważano, że trzeba go ułożyć do snu, jak dziecko do kołyski, przeżegnać krzyżem i otulić (popiołem) na noc. Bezsilność wobec pożarów i wiara w nadprzyrodzoną moc ognia powodowała zamawianie go i zaklęcia. Na Kociewiu dawniej wierzono, że gniazdo bocianie lub jaskółcze na budynku obroni go przed pożarem.

Płomieniom przypisuje się również moc oczyszczającą. W Wielkim Tygodniu posypujemy głowy popiołem przygotowanym ze spalania ubiegłorocznych palm. Ogień towarzyszy wielu uroczystościom religijnym, pali się przy tabernakulum, zapalamy go na grobach zmarłych. Ale ogień był dla człowieka nie tylko błogosławieństwem. Od kiedy ten zaczął budować swoje siedziby (używając do ich budowy i wyposażenia drewna) - ogień stał się groźnym nieprzyjacielem.

*Niekontrolowany proces palenia przeradzał się w pożar, który albo zawleczony (jak to miało miejsce w dużych skupiskach ludzkich) albo podłożony świadomie (podczas wielkich bitew) - stawał się środkiem agresji. W obu przypadkach powodował ogromne szkody i nieobliczalne straty materialne. Szybko też ludzie zdali sobie sprawę, że trzeba szukać sposobów przeciwstawiania się mu, że trzeba z nim walczyć. Początkowo próby te były nieudolne i sporadyczne, z czasem przybrały formy zorganizowane. Pod zaborem pruskim – na Kociewiu pierwsza zorganizowana jednostka gaśnicza powstała w Starogardzie w styczniu 1862 roku. Latem 1904 roku założona została Straż Ogniowa w Osieku. Wiosną 1932 roku na zebraniu wiejskim w Kasparusie postanowiono zorganizować jednostkę Ochotniczej Straży Pożarnej. **Niniejsza publikacja jest próbą ukazania historii i działalności Ochotniczej Straży Pożarnej w Kasparusie na przestrzeni minionych 75 lat.***

Kasparus

Nie sposób wyobrazić sobie funkcjonowania Ochotniczej Straży Pożarnej w Kasparusie bez dziejów i spraw toczących się w tej miejscowości na przestrzeni minionych wieków.

Kasparus leży w na skraju Borów Tucholskich w powiecie starogardzkim. Nazwa wsi pochodzi od czeskiego imienia Kasper, a po polsku Karol, względnie od kaszubskiego słowa kasperek – kogut. Udokumentowane dzieje wsi sięgają XVI wieku lecz należy przyjąć, że wieś powstała znacznie wcześniej. W czasie zaboru pruskiego nosiła nazwę KasperHaus. Pod okupacją hitlerowską nazwa wsi brzmiała – Langenwalde. W 1866 roku Kasparus był małą osadą bez szkoły, w okresie tym wybuchła we wsi cholera, która pozbawiła życia $\frac{1}{4}$ mieszkańców. Już w 1880 roku we wsi istniała placówka pocztowa, skontaktowana z Lubichowem. Największego rozgłosu Kasparusowi przyniósł strajk szkolny, który rozpoczął się 8 stycznia 1907 roku w miejscowej szkole. Dzieci zaczęły pozdrawiać pruskiego nauczyciela Schrötera w języku polskim. Kiedy następnego dnia sytuacja się powtórzyła nauczyciel zaczął straszyć bronią i bić dzieci. Do strajku przystąpiło 115 uczniów.

W tej sytuacji do szkoły przyszli rodzice, zabrali nauczycielowi rewolwery i zanieśli do sołtysa, a przewodniczący dozoru szkolnego Antoni Kłomski wysłał depeszę z opisem zaistniałej sytuacji do landrata w Starogardzie.

Żona kierownika szkoły, zarazem kierowniczka miejscowej poczty, mieszącej się w budynku szkolnym, zawiadomiła okoliczne posterunki żandarmerii. Przybyli żandarmi i siłą przyprowadzili dzieci do szkoły. Opornych bito i pozostawiano codziennie po lekcjach 2 godziny. Zajścia te znalazły epilog przed Powiatowym Sądem w Starogardzie. Na ławie oskarżonych zasiadło 25 mieszkańców Kasparusa, których listę sporządziła żona nauczyciela Schrötera.

Oskarżonych skazano na kary więzienia od 2 do 9 miesięcy i kary grzywny po 197,31 marek i doliczono koszty utrzymania w więzieniu licząc 1 marką za każdy dzień. Wśród skazanych znaleźli się m.in.: Andrearczyk, Barbarczyk, Bukowski, Daga, Grabowski, Kamiński, Kłomski, Kosecki, Pankowski, Pokorzyński, Rocławski, Weltrowski, Suwalski, Wycichowski. Na szczególne podkreślenie zasługuje patriotyczna postawa księdza Jana Olszewskiego z Osieka, który nie tylko duchowo wspierał strajkujących, ale na kolędzie agitował rodziców by nadal walczyli o język polski w nauce religii. Przez sąd niemiecki został skazany na rok i 6 miesięcy więzienia, a jego organista Dominik Czaplewski na 6 miesięcy więzienia. Ks. Jan Olszewski kaźń więzienną odbył w Gdańsku, drogą łaski darowano mu dwa miesiące. (6)

Po odbyciu kary został przeniesiony do małego kościółka w Szczodrowie koło Skarszew. Zmarł 4 listopada 1948 roku. Pochowany na przykościelnym cmentarzu w Szczodrowie.

26 listopada 1961 roku przed budynkiem szkolnym odsłonięto pomnik z napisem „Obrońcom mowy polskiej w 55 rocznicę strajku szkolnego 1906-1907”.

Po odzyskaniu niepodległości (29.01.1920r.) nastąpiła rozbudowa wsi, możliwa dzięki wzrostowi zatrudnienia przy wyrębie lasów zaatakowanych przez sówkę-chojnówkę. Setki hektarów lasu w okolicy Kasparusa, Błędna, Suchobrzeźnicy trzeba było wyciąć w pień. Cześć drewna drogą wodną – Wdą, a następnie Wisłą spławiano do Gdańska.

Duża ilość drewna trafiła do tartaku w Szladze, gdzie właściciel Niemiec H. Durau przetarł drewno na deski, które zużyto do budowy miejscowych domów i kościoła.

Z inicjatywy mieszkańców oraz księdza Antoniego Arasmusa na niewielkim wzgórzu w południowej części wsi zbudowano w latach

1926-1927 ceglano-drewniany kościół pod wezwaniem św. Józefa. Pierwszym proboszczem kasparuskiej parafii został ks. Marian Felchnerowski.

Z pracy w lesie utrzymywała się niemal cała wieś, niektórzy uprawiali okoliczne piaszczyste ziemie, zbierali siano z łąk, hodowali krowy, wypasając je na łąkach w pobliżu Świętej Strugi.

Za rzeczką w kierunku Błędna powstała osada nazywana przez miejscowych Biedaszewem. Po ciężkiej pracy odpoczywano w miejscowej karczmie u Prabuckiego przy Kozim Rynku.

Lata trzydzieste, narodziny faszyzmu i niemieckiej ekspansji na wschód – stały się dla mieszkańców Kasparusa początkiem walki o polskość tych ziem.

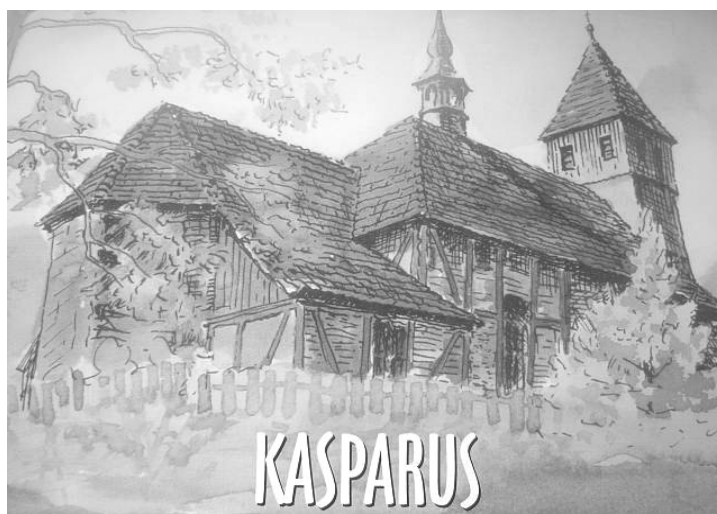
Tragiczne chwile mieszkańcy wsi przeżyli we wrześniu 1939 roku. 30 września hitlerowcy w zagajniku koło Szlagi z mordowali-rozstrzelali pięciu mieszkańców Kasparusa, zginęli: Jakub Andrearczyk 49 lat, Józef Kłomski 41 lat, Franciszek Manuszewski 30 lat, Piotr Szprada 54 lata i Roch Szprada 56 lat.

Ponadto w latach okupacji zginęli: ks. Marian Felchnerowski, Józef Andrearczyk, Józef Kłós, Franciszek i Wiktor Bobek, Bernard Daga, Maksymilian Gwizdała, Teofil Nowicki, Franciszek Rocławski, Jan Szamocki. W oddziałach partyzanckich walcząc z okupantem polegli: Antoni Imianowski, Henryk Makiła, Tadeusz Prabucki, Teodor Sarnowski i Alojzy Wejner.

14 czerwca 1944 roku w rejonie leśniczówki Żurawki desantowała się szesnasto-osobowa grupa spadochroniarzy radziecko-polskich pod dowództwem porucznika Kazimierza Waluka.

Wieś została wyzwolona 21 lutego 1945 roku. Od jesieni 1945 roku do lata 1946 roku w okolicznych lasach stacjonowały oddziały V **Wileńskiej Brygady AK** pod dowództwem Zygmunta Szendzielarza ps. „Łupaszko”.

W latach 1954-1960 wieś była siedzibą Gromadzkiej Rady Narodowej. W 1961 roku została zelektryfikowana, a w 1975 roku zbudowano betonowy most w Szladze oraz położono asfalt od mostu na Wdzie do centrum Kasparusa. W kolejnych latach nastąpił wzmożony napływ turystów i wczasowiczów, którzy wykupili część starych domów, postawili własne domki letniskowe. Wieś obecnie liczy 123 stałych mieszkańców.

Święty Florian Patron Strażaków

Jak podaje żywot spisany w VIII wieku św. Florian uchodzi za postać bezsporną i historyczną. Był dowódcą armii cesarskiej, oficerem rzymskim. Florian którego cechowała cnota męstwa i wielkie posłuszeństwo w głoszeniu i obronie prawdy, doprowadziły Go do śmierci męczeńskiej. Żył w czasach bardzo trudnych. Za czasów cesarza Dioklecjana 284 - 305 nastąpiły prześladowania chrześcijan w całym cesarstwie. Jako aktywny deklarujący się chrześcijanin pospieszył do Lorch w przygranicznej prowincji, koło Wiednia, by tam nieść otuchę i nadzieję prześladowanym czterdziestu legionistom chrześcijańskim.

Czynił to jawnie i publicznie, dając tym samym przykład wiary w Chrystusa Zmartwychwstałego. Wykonawca poleceń cesarskich, namiestnik prowincji Akwilinus aresztował Floriana. Akwilin starał się oficera rzymskiego wszelkimi sposobami groźbami i obietnicami zmusić do odstąpienia od wiary. Kiedy jednak środki te zawiodły, kazał go biczować a następnie poddać torturom przez szarpanie jego ciała specjalnymi hakami i wreszcie uwiązawszy kamień młyński u szyi zatopiono dzielnego bohatera w nurtach rzeki Enns, na terenie Austrii. Działo się to 4 maja 304 roku. Wraz z nim śmierć poniosło 40 innych chrześcijan. Ciało Floriana odnalazła wdowa Waleria i ze czcią je pochowała. W roku 1184 na prośbę księcia Kazimierza Sprawiedliwego, syna Bolesława Krzywoustego, biskup Modeny, przywiózł relikwie św. Floriana do Krakowa. Z chwilą przywiezienia relikwii św. Floriana do Krakowa mieszkańcy tego miasta uświadomili sobie, że przybył Polsce nowy orędownik i opiekun. Dotychczasowy patron Austrii, Bolonii od chwili przybycia do Krakowa stał się jego patronem.

Kult św. Floriana znacznie się wzmógł w Polsce i Krakowie po roku 1528, kiedy to ogromny pożar strawił Kleparz - dzielnicę Krakowa, a ocalał jedynie kościół św. Floriana. Odtąd zaczęto czcić św. Floriana w Polsce jako patrona od pożogi ognia i jako opiekuna straży pożarnej. Szczególną troską otoczyli św. Floriana także ludzie trudnych zawodów jak: hutnicy, kominiarze, a także garncarze i piekarze, czyli przedstawiciele profesji wiążących się z ogniem. Patron ludzi, którzy w trosce o życie bliźniego, ludzkie mienie i środowisko, walczą z kataklizmem, żywiołem, zagrożeniem, nieszczęściem.

To św. Florian - Ta świetlana postać każe nam się zatrzymać i zadumać nad naszą wiarą, a patrząc na siebie zapytajmy - jakie posiadamy Jego cnoty, cechy i jak je realizuję w swoim życiu codziennym, chrześcijańskim, rodzinnym, zawodowym, społecznym - jako funkcjonariusze PSP, druhowie OSP, przyjaciel służby pożarnej?

Niech to spojrzenie na św. Floriana patrona strażaków i te kilka myśli posłużą duchowemu rozwojowi, nie tylko kasparuskich strażaków ale i wszystkich druhów w strażackich mundurach.

Św. Florian patron strażaków.

Zorganizowanie i początki działalności

Przez wieki ludzie zmagali się z żywiołami, do najgroźniejszych należał ogień, najczęściej wzniesiony nieumyślnie, przypadkiem, trawił, doprowadzał do zgliszczy - domostwa, gospodarstwa, lasy, wioski a nawet całe miasta. Największy pożar w znanych dziejach Kociewia wybuchł w Starogardzie 22 sierpnia 1792 roku, ogień strawił wówczas niemal całe miasto, spłonął ratusz, spaliły się archiwa i wszystkie akta miejskie. Najgroźniejszy w skutkach pożar w Borach Tucholskich miał miejsce latem 1863 roku, ogień strawił wówczas 2333 hektary lasu.

19 kwietnia 1948 roku od iskry z parowozu jadącego na trasie Skórcz-Szlachta w okolicy Osiecznej doszło do zapalania się ściółki, a następnie lasu. Przez kilkanaście dni trwała akcja gaśnicza, spłonęło około 450 hektarów lasu. W 1954 roku spłonęło 80 hektarów lasu w okolicy Ocypla.

Groźba pożarów od wieków towarzyszyła mieszkańcom leśnych osad, próbując zapobiegać tym kataklizmom organizowano coraz liczniej jednostki straży ogniowej. Wiosną 1932 roku na zebraniu wiejskim postanowiono w Kasparusie zorganizować regularną jednostkę straży pożarnej. Wśród grona założycieli znaleźli się: Józef Kłomski, Jakub Andrearczyk, Feliks Andrearczyk, Bernard Daga, Franciszek Kłomski, Stanisław Chabowski, Damazy Talaśka, Franciszek Neuman, Franciszek Wyczyński.

Z dostępnych materiałów z tego okresu wynika, że w składzie pierwszego Zarządu Straży Ogniowej znaleźli się: Franciszek Kłomski - naczelnik, Damazy Talaśka - komendant, Franciszek Neuman - sekretarz. Do straży zapisało się wówczas około 15 mieszkańców wsi. Założona straż na początku nie posiadała własnego sprzętu ani strażnicy.

Pierwszy sprzęt strażacki, w postaci wiader, toporów, bosaków, haków itp. kasparuscy strażacy uzyskali od właściciela młyna i tartaku H. Duraua ze Szlagi, który na terenie swojego zakładu utrzymywał w ciągłej gotowości miejscową straż ogniową. Jeszcze przed wybuchem II wojny światowej kasparuscy strażacy przy wylocie drogi na Osieczną, w pobliżu zabudowania rzeźnika Jana Cybuli zbudowali drewnianą strażnicę, wysoką na około 10 metrów. W tym okresie posiadali jak na owe czasy nowoczesny sprzęt gaśniczy: pompę ręczną na kołach, którą zaprzęgano parą drabin, węży, toporów, co niektórzy strażacy posiadali mundury bojowe i hełmy.

Okupacja Kasparusa przez Niemców we wrześniu 1939 roku to najtragiczniejsze chwile w dziejach wsi. 30 września przy drodze do Szlagi zostali zamordowani

Niemców we wrześniu 1939 roku to najtragiczniejsze chwile w dziejach wsi. 30 września zamordowani

współzałożyciele straży pożarnej w Kasparusie – Józef Kłomski 41 lat (sołtys), Jakub Andrearczyk 49 lat.

W czasie okupacji nadal funkcjonowała straż pożarna, jednak pod niemieckim szyldem – Freiwillige Feuerwehr.

W 1942 roku w szeregi straży wstąpili wówczas: Leon Bobkowski 35 lat i Edmund Recki 36 lat.

Pierwsi żołnierze Armii Czerwonej dotarli do Kasaprusa 21 lutego 1945 r. Wcześniej Kasparus opuścili miejscowi Niemcy, cały swój majątek zostawiła rodzina Durau w Szladze. Polską straż pożarną reaktywowano wiosną 1946 roku. 30 czerwca 1946 roku strażacy aktywnie włączyli się w przeprowadzone ogólnokrajowe referendum. Kierownik szkoły Ignacy Cherek w kronice szkolnej zanotował, iż niemal 60% głosujących odpowiedziało wówczas negatywnie na 3xTAK. Dzisiaj wiemy, że wyniki referendum zostały przez komunistyczną władzę sfalszowane.

W pierwszych powojennych wyborach władz Ochotniczej Straży Pożarnej, prezesem został Edward Neuman ur. 1926r., naczelnikiem Franciszek Kłomski ur. 1905r., wiceprezesem miejscowy listonosz Franciszek Nierzwicki ur. 1924r. Funkcje sekretarza powierzono Franciszkowi Neumanowi ur. 1895r., na skarbnika wybrano Henryka Mokwę ur. 1931r. Gospodarzem remizy strażackiej został wybrany kowal - Stanisław Chabowski ur. 1892r. Strażacy czynnie włączyli się w życie i funkcjonowanie wsi, wspólnie z radą sołecką, gronem pedagogicznym, kierownictwem szkoły, rodzicami, organizowali imprezy kulturalno-rozrywkowe.

W 1961 roku w czynie społecznym pracowali przy elektryfikacji wsi. To dzięki inicjatywie strażaków mieszkańcy wsi mogli obejrzeć w 1964 roku pierwszy polski kolorowy film – „Krzyżacy” w reżyserii Aleksandra Forda. Projekcję filmu eksponowało objazdowe kino ze Starogardu w miejscowej klubokawiarni.

W 1962 roku OSP w Kasparusie od Komendy Powiatowej OSP w Starogardzie Gd., otrzymała motopompę „M” 600, węże ssawne 2 szt., pasy z toporkami 5 szt., ubrania ochronne 5 szt., ponadto prądownicę, pływak itp. Nadal jednak do transportu motopompy używano wozu konnego. W tym okresie kasparuska straż liczyła 28 członków. W 1964 roku na Walnym Zebraniu Sprawozdawczo-Wyborczym dokonano wyboru nowych władz. Na stanowisko prezesa wybrano Franciszka Nierzwickiego 40 lat, wiceprezesem – Pawła Puchałę 40 lat, funkcje naczelnika powierzono Anastazemu Smeji – 44 lat, skarbnikiem nadal był Edward Neuman 40 lat, sekretarzem Franciszek Neuman 63 lat, gospodarzem - Henryk Mokwa 33 lata. Obowiązki mechaników pełnili wówczas Józef Buniek 40 lat oraz Zygmunt Urban 23 lat, najmłodszy wówczas członek kasparuskiej straży.

W 1964 roku OSP w Kasparusie dysponowała kwotą 5.197 zł. Z tego aż 2.740 zł pochodziło z 7 zorganizowanych imprez kulturalno-rozrywkowych. W tym okresie członkowie

OSP biorą udział w licznych konkursach strażackich organizowanych przez Rejonowe i Powiatowe Komendy OSP.

Wspólnie z Nadleśnictwem Błędno zorganizowano próbny alarm, który potwierdził wysoki stan bojowości kasparuskiej straży pożarnej. W kolejnych latach Zarząd OSP funkcjonował w niezmienionym składzie.

14 lutego 1971 roku po raz czwarty prezesem został wybrany Franciszek Nierzwicki. W składzie komisji rewizyjnej pracowali wówczas: gajowy Józef Buniek, gajowy Franciszek Grabowski oraz Andrzej Ostasz.

W maju 1972 roku OSP w Kasparusie otrzymała za pośrednictwem Powiatowej Komendy Straży Pożarnej fabrycznie nowy pojazd „Żuk” A15 oraz motopompę „Polonia” P03R „M” 800. W dwa lata później kasparuscy strażacy otrzymali kolejną nowocześniejszą motopompę PO3E „M” 8/8, a poprzednia została przekazana do OSP w Bukowinach. Zgodnie z zawartą umową do obsługi „Żuka” desygnowano - kierowcę Jana Cejrowskiego - 32 lata.

W kolejnych latach przeprowadzono remont drewnianej remizy strażackiej, wewnątrz niej zbudowano murowane pomieszczenie na wóz bojowy i sprzęt. W lutym 1976 roku z funkcji naczelnika zrezygnował Paweł Puchała 52 lata, na jego miejsce wybrano Henryka Mokwę 45 lat.

W maju 1976 roku medalem Zasłużony Ziemi Gdańskiej został uhonorowany długoletni prezes OSP w Kasaprusie Franciszek Nierzwicki.

W kolejnej kadencji w składzie zarządu poszczególne funkcje pełnili: prezes F. Nierzwicki, naczelnik H. Mokwa, skarbnik E. Neuman, sekretarz J. Cejrowski.

Komisja Rewizyjna pracowała wówczas w składzie; M. Buniek, A. Smeja, W. Drzewicki. W 1978 roku nastąpił napływ nowych członków w szeregi kasparuskiej OSP. Jednostka liczyła wówczas 36 druhów. W 1981 roku budżet jednostki wynosił 7.867 zł. W tym okresie strażacy do dyspozycji mieli samochód GLM-8/8, 2 motopompy „M” 800 oraz wszelkiego rodzaju sprzęt gaśniczy, odzież ochronną, jak i mundury galowe. W 1981 roku Złotym Krzyżem Zasługi został uhonorowany prezes Franciszek Nierzwicki. W 1985 roku zgodnie z ustawą o ochronie przeciwpożarowej, na podstawie zarządzenia Naczelnika Gminy Osiek Stanisława Kłosa – Józef Michalski, Władysław Serocki oraz Jarosław Roślowski zobowiązani byli do dostarczenia OSP w Kasaprusie, ciągnika z przyczepą, w przypadku alarmu - w celu przeprowadzenia akcji ratowniczej lub ćwiczeń. Już na początku lat 80-tych strażacy, mieszkańcy wsi głośno dyskutowali nad budową nowej remizy strażackiej i zarazem wiejskiej świetlicy. Wszelkie działania w tym zakresie ziściły się w 1985 roku .

Zgodnie z uchwałą Gromadzkiej Rady Narodowej w Osieku Nr V/23/85 z 6.02.1985r. zatwierdzono budowę nowej strażnicy pożarnej typu OSP IV – „Domu Strażaka” w Kasparusie. Nowo zaprojektowany obiekt miał swoją architekturą harmonizować z otoczeniem. Dopiero w marcu 1989 roku został zatwierdzony projekt budynku, wykonany przez geodetę mgr inż. T. Leśniewskiego oraz architekta mgr inż. Mieczysława Brejskiego ze Starogardu Gd.

Budynek o pow. zabudowy 165 m² postanowiono zbudować na działce stanowiącej własność Skarbu Państwa leżącej w centrum wsi przy drodze publicznej biegnącej w kierunku Osiecznej. Plan obejmował również zagospodarowanie działki obiektami sportowymi (boisko do siatkówki i koszykówki) oraz obiektami towarzyszącymi jak magazyn paliw, śmietnik, ścianę ćwiczeń. Nad wejściem do budynku zaprojektowano zadaszenie nawiązujące do werand, tradycyjnego budownictwa kociewskich domów. Decyzją jeszcze Naczelnika Gminy Osiek (19.05.1989r.) zatwierdzono projekt do realizacji.

W 1989 roku w naszym kraju dokonały się ogromne zmiany społeczno-polityczne i gospodarcze. Zmiany te dotknęły wszystkie dziedziny życia, także OSP. Nastąpił regres w rozwoju i działalności straży pożarnej. Wielu działaczy i członków opuściło jej szeregi. Liczba członków OSP w Kasparusie spadła do 8 osób. Działalność kulturalno-oświatowa została ograniczona do organizacji 2–3 zabaw tanecznych w roku. Budowa remizy stała pod znakiem zapytania.

W demokratycznych wyborach, wybrana wójtem Gminy Osiek została inż. Stanisława Kurowska. Priorytetowym zadaniem w tym okresie stała się budowa gminnego wysypiska odpadów w Osieku, toteż z braku środków finansowych prace przy „Domu Strażaka” w Kasparusie postępowały bardzo wolno. Zadeklarowana pomoc instytucji i firm długo nie napływała.

W kolejnych wyborach władz OSP, ponownie na stanowisku prezesa zasiadł Franciszek Nierzwicki, naczelnikiem został wybrany Jan Smeja, funkcję skarbnika nadal pełnił Edward Neuman, sekretarzem był Józef Puchał, gospodarzem Paweł Puchała. W Komisji Rewizyjnej pracowali Władysław Drzewicki, Czesław Grabowski oraz Wiesław Śliwiński.

Niemal przez 5 lat trwała budowa nowej remizo-świetlicy. W czynie społecznym przy jej budowie pracowali nie tylko strażacy, ale również inni mieszkańcy wsi. Wartość wykonanych robót w czynie społecznym wynosiła w 1991 roku 5 milionów złotych.

W 1992 roku funkcję naczelnika powierzono druhowi Marianowi Buńkowi, który objął tę funkcję po Janie Smeji. W ewidencji nowych członków znaleźli się niektórzy druhowie, którzy przed 3 laty opuścili szeregi kasparuskiej OSP. Wartość prac wykonanych w czynie społecznym przy budowie remizy wyniosła w 1992 roku 10 milionów złotych. Budżet OSP w 1993 roku wynosił 10.606.455 zł z czego niemal 50% pochodziło z darowizn i zbiórek publicznych.

Wiosną 1994 roku zakończono podstawowe prace przy budowie remizo-świetlicy. Obiekt nadawał się do zagospodarowania.

W maju 1994 roku wójt gminy Osiek - Stanisław Kurowska w obecności licznych delegacji, strażaków i mieszkańców wsi oficjalnie oddała do eksploatacji obiekt – „Dom Strażaka” w Kasparusie. Po kilku latach zrealizowano plany, marzenia i oczekiwania, chociaż do pełnej ich realizacji czekano jeszcze następnych kilka lat. Dopiero w 2006 roku przy wydatnej inicjatywie sołtysa i radnego Piotra Serockiego zbudowano asfaltowe boisko przy remizie. W 1995 roku nastąpiły zmiany we władzach kasapruskiej OSP. Na prezesa wybrano 40 letniego ślusarza – Zykfryda Milewczyka, funkcję naczelnika pełnił Marian Buniek – 47 lat, wiceprezesem został wybrany Jan Cejrowski – 56 lat, sekretarzem Józef Puchała – 44 lat, skarbnikiem Edward Neuman 70 lat, gospodarzem Regosz Edward – 40 lat. Komisji Rewizyjnej przewodniczył Jan Sprada 43-lata, członkami byli: Kazimierz Sprada - 40 lat oraz Jarosław Graban- 22 lata. W 1996 roku Złoty Medal Związku Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej otrzymał wieloletni prezes Franciszek Nierzwicki. W latach 1996-1998 kasparuscy strażacy brali czynny udział w organizacji ogólnopolskiej imprezy polityczno-kulturano-rozrywakowej „Ciemnogród”, prowadzonej przez Wojciecha Cejrowskiego – „pierwszego” kowboja RP. W styczniu 1997 roku na kolejnym Walnym Zebraniu Sprawozdawczo-Wyborczym doszło do zmiany na stanowisku prezesa – obowiązki te objął Jan Cejrowski. Pozostałe funkcje bez zmian. Corocznie kasparuscy strażacy aktywnie uczestniczą w organizacji procesji Bożego Ciała, tradycją stało się, że niosą baldachim, krzyż i chorągwie. Corocznie kilka razy w roku wyjeżdżają do różnych zdarzeń – pożarów. Na koniec XX wieku kasapruska OSP liczyła 21 członków, posiadała m.in. następujące mienie użytkowe – mundury wyjściowe 14 szt., mundury bojowe 8 szt., czapki 10 szt., węże W52 17 szt., węże W75 17 szt., węże ssawne 9 szt., hełmy bojowe 5 szt., buty sznurowane 10 szt., motopompy 2 szt. Dochody wynosiły w tym okresie 1125 zł. W 2001 roku funkcję sekretarza kasapruskiej OSP objął Jarosław Graban – 29 lat. W 2002 roku w zawodach gminnych jednostka OSP Kasparus zajęła I miejsce, a w zawodach powiatowych VI miejsce.

W dniu 22 października 2004 roku w wieku 80 lat zmarł Franciszek Nierzwicki – wieloletni sołtys i prezes kasapruskiej OSP. W uroczystościach pogrzebowych licznie uczestniczyli nie tylko miejscowi strażacy, ale również liczne delegacje z terenu gminy, powiatu, mieszkańcy Kasparusa. 22 marca 2006 roku zmarł w Kasparusie ks. Józef Waleńczak. W uroczystościach pogrzebowych nie zabrakło druhów z pod patronatu św. Floriana. W 2006 roku kasapruska OSP liczyła 25 członków, straż interweniowała w tym roku 11 razy w tym 7 razy gasiła pożary. W 2007 roku w 75-rocznicę założenia OSP w Kasparusie prezesem jest Jan Cejrowski, naczelnikiem Jarosław Graban, skarbnikiem Jan Smeja, sekretarzem Maciej Regosz, a gospodarzem - Wiesław Śliwiński

Alfabetyczny spis członków Ochotniczej Straży Pożarnej w Kasparusie

w latach 1932 –2007

Andrearczyk Andrzej	Graban Jarosław
Andrearczyk Feliks	Graban Marek
Andrearczyk Jakub	Grabowski Czesław
Andrearczyk Józef	Grabowski Henryk
Bobkowski Leon	Grabowski Stanisław
Brzóska Łukasz	Kłomski Franciszek
Buniek Jan	Kłomski Józef
Buniek Józef	Langowski Jarosław
Buniek Marian	Langowski Jerzy
Cejrowski Jan	Langowski Ryszard
Chabowski Stanisław	Langowski Stanisław
Chyrek Jan	Michalski Józef
Cybula Jan	Milewczyk Tomasz
Cybula Piotr	Milewczyk Zygmunt
Daga Bernard	Mokwa Czesław
Drzewicki Władysław	Mokwa Henryk
Galiński Sylwester	Mokwa Janusz
Głaza Kazimierz	Neuman Edward
Neuman Franciszek	Sprada Jan
Nierzwicki	Franciszek Smeja Kazimierz
Noga Henryk	Sprada Józef
Orłowski Bronisław	Sprada Kazimierz
Ostasz Andrzej	Sprada Stanisław
Prabucki Artur	Sprada Zygmunt
Puchała Franciszek	Stachowiak Maciej
Puchała Józef	Szamocki Bronisław
Puchała Paweł	Śliwiński Jan
Recki Edmund	Śliwiński Wiesław
Regosz Edward	Talaśka Damazy
Regosz Henryk	Teil Mieczysław

Regosz Maciej

Rudowski Tadeusz

Ryński Edward

Serocki Piotr

Smajewski Krzysztof

Smeja Anastazy

Smeja Andrzej

Smeja Jan

Teil Rafał

Urban Krzysztof

Urban Zygmunt

Winiarski Franciszek

Wyczyński Edward

Wyczyński Franciszek

Bibliografia

1. K. Burczyk, „*Straż Pożarna w Starogardzie. Historia i terażniejszość*”, Starogard 1996
2. 100-lecie Ochotniczej Straży Pożarnej w Osieku,
Osiek 2005
3. J. Kallas, „*Dzieje Starogardu. Historia miasta do 1920 roku*”, Starogard Gd. 1998
4. J. Milewski, „*Dzieje wsi powiatu starogardzkiego*”,
Gdańsk 1965
5. G. Sudo, „*Święty Florian w tradycji pożarniczej*”,
Warszawa 1990
6. Dokumentacja i archiwa OSP w Kasparusie
z lat 1932-2007

